

Metodická podpora INSPIRATIVNÍ LEKCE PRO PRÁCI VE ČTENÁŘSKÝCH KLUBECH

Alena Ježková – Dobrý svět: Divoké zvíře

Úvod: Kapitola Divoké zvíře z knihy Dobrý svět nás zavede do malého pokojíčku na půdě roubenky prababičky Matyldy, kde děti nocují o prázdninách. Prababička s baterkou a kladivem v ruce náhle vytrhne Marka a Markétu z usínání a žádá je, aby s ní šli do kůlny, odkud se ozývají divné zvuky – funění, štrachání a divoké škrábání na dveře. Prababička se bojí o své králíky a chce se s vetřelcem vypořádat kladivem. Ještěže se nakonec netrefila, byl to – ježek.

Noční atmosféra a události jsou vylíčeny velmi sugestivně a dojem z četby můžeme účinně podpořit dramatickým projevem (výrazovým předčítáním).

Co si procvičíme: čtení s vyjasňováním, vytváření představ, hledání souvislostí s vlastními zážitky, tvůrčí psaní – dokončování příběhu, autorské čtení, diskusi.

Cíle:

- 1) děti při poslechu textu používají strategie pro porozumění textu – vyjasňují, vytvářejí představy, najdou souvislosti na úrovni „já a text“ – ústně
- 2) děti předvídají vývoj textu: dokončí příběh – vymyslí rozuzlení (písemně ve dvojicích), vycházejí při tom z informací, které se dozvěděly z textu
- 3) děti diskutují nad různými pokračováními příběhu, vhodně argumentují

Popis lekce:

Jedna z lektorek přečte kapitolu Divoké zvíře. Začne číst, aniž by uvedla název kapitoly. Při čtení na vhodných místech bude s dětmi **vyjasňovat** (duchna, kobaltově modrá tma, škodná), vést děti k **vytváření představ** (nocování na půdě, tma dýchá, noční ptáci pískají, stará lípa šumí, baterka v puse, někdo ztěžka stoupá po schodech, bílý cop se plazí po zádech, kladivo v ruce) a vyzývat je k hledání **paralel a odlišností s vlastními zážitky**.

Četba bude přerušena v dramatickém momentě – Matylda rozráží dveře a napřahuje kladivo. Nyní vyzveme děti, aby se zamyslely nad tím, **jak by mohl příběh pokračovat**. Upozorníme je, aby při vymýšlení **vycházely z textu**, který právě slyšely a také z informací, které už mají z dosavadní četby Dobrého světa. Děti vytvoří dvojice, poradí

se ve dvojicích a **zapiší dokončení příběhu** (stačí několik vět). Lektorky během psaní poskytují dětem konzultace.

Autoři se domluví, jak se ve dvojicích podělí o prezentaci textu. Autoři se postaví před obecenstvo a postupně se **přečtou všechny texty** (vhodné je uspořádat židle pro posluchače do půlkruhu). Nakonec přečteme originální dokončení z knihy. Vystane prostor pro **porovnávání jednotlivých konců mezi sebou i s originálem**. Jedna z lektorek moderuje diskusi, ptá se dětí na důvody jejich nápadů, vyzdvihuje zajímavosti, vyzývá děti k témuž, motivuje děti, aby se ptaly i sebe navzájem a vyjadřovaly své názory na verze ostatních.

Poznámky: Žádný konec není lepší nebo horší než originál. Není špatně, pokud se konec od originálu totálně odlišuje, vychází-li z textu. Nechceme uhodnout, jaký konec vymyslela paní spisovatelka, ale zajímá nás pestrost přístupů a nápadů, co nejvíce různých konců.

Realizace lekce, reflexe

Lekce byla realizována s žáky 2., 3. a 4.třídy – členy čtenářského klubu ZŠ Kouřim. Děti se rychle vžily do příběhu a při vizualizaci dobře spolupracovaly. Mají-li si vytvářet představy v mysli, jsou zvyklé zavřít oči. Jeden hoch se vyjádřil, že má skoro husí kůži, když si představí tu tmou, těžké kroky a sípavý dech. V textu jsme se zastavili u baterky v puse – některé děti totiž tento vtípek neznaly.

Matylda rozráží dveře a napřahuje kladivo – děti jsou napjaté, přesto se ochotně přemísťují k papírům a vymýšlejí ve dvojicích konec příběhu. Těší se na prezentaci. Ze záznamů v průkazkách čtenářů jsme zjistili, že tato část lekce je bavila nejvíc – vymýšlení a psaní dokončení příběhu. Výsledkem bylo 6 různých konců s pěti různými tvory v roli vetřelců v kůlně, žádným z nich nebyl ježek. Děti skutečně vycházely z textu, který právě slyšely, a plynule navázaly na děj. Originální konec děti překvapil a zavedl téma k hovoru o různých zážitcích s ježky. Diskutovali jsme o rozličných koncích příběhu, porovnávali a komentovali. Mohu konstatovat, že cíle stanovené v úvodu lekce se podařilo splnit.

Ukázky z prací dětí:

Markéta, 3. třída a Ondra, 2.třída: *Rozsvítili baterky a Matylda otevřela dveře. A najednou z kůlny vylezla kočka. Matylda se napřáhla a praštila kočku do hlavy. A po chvíli se kočka probrala a utekla pryč. Děti se začaly smát.*

Honza, 3.třída a Eva, 2.třída: *Děti svítí do tmy. A ze dveří vyskočila liška. Babička dá lišce kladivem do hlavy. Liška leží v bezvědomí.*

Tereзка, 3.třída a Saša, 4.třída: *Najednou na ni vyskočí kuna. Hned Matylida vytáhne kladivo a praští kunu po hlavě. Ale kuna stihla utéct ven. Potom zhasli baterky a šli spát. Děti se ptaly: „Přijde kuna zpátky?“ „Ale ne, nepřijde,“ řekla Matylida. A spali.*

Kája a Julia, 3.třída: *To šustění bylo listí v kůlně. Byl to Dárek (pozn. Matyldin pes). Dárek měl v puse větvičku, která šustila. Běžel k babičce a skočil na ni, babička upustila kladivo a chytla ho a objímala ho. A potom všichni šli spát.*

Tuto lekci na základě proběhlého klubového setkání připravila Alžběta Ingrová, manažerka čtenářského klubu v Kouřimi a Sázavě.